

Bài 5. THỰC HÀNH

PHÂN TÍCH VÀ SO SÁNH THÁP DÂN SỐ

NĂM 1989 VÀ NĂM 1999

I – MỤC TIÊU BÀI HỌC

Sau bài học, HS cần :

- Biết cách phân tích, so sánh tháp dân số.
- Tìm được sự thay đổi và xu hướng thay đổi cơ cấu dân số theo tuổi ở nước ta.
- Xác lập được mối quan hệ giữa gia tăng dân số với cơ cấu dân số theo độ tuổi, giữa dân số và phát triển kinh tế – xã hội của đất nước.

II – MỘT SỐ VẤN ĐỀ CẦN CHÚ Ý

– Từ lớp 7 HS đã được làm quen với tháp dân số, bước đầu biết phân tích tháp dân số. Do đó, ở bài học này GV không cần phải giới thiệu về tháp dân số mà tập trung vào việc cho HS phân tích so sánh hai tháp dân số, cơ cấu dân số theo tuổi của nước ta, xu hướng thay đổi của nó.

GV yêu cầu HS phân tích từng tháp dân số theo yêu cầu đã nêu ở mục 1 trong SGK, sau đó mới tìm sự khác biệt về các mặt của hai tháp.

GV cũng có thể cho HS lập bảng so sánh cơ cấu dân số theo nhóm tuổi.

– Tỷ lệ phụ thuộc : tỉ số giữa số người chưa đến tuổi lao động, số người quá tuổi lao động với những người đang trong tuổi lao động của dân cư một vùng, một nước.

III – GỢI Ý TIẾN TRÌNH DẠY BÀI MỚI

GV chia lớp thành các nhóm tùy theo số lượng HS trong lớp ; yêu cầu các nhóm làm các bài tập trong SGK. GV nhắc HS thực hiện các bài tập theo hướng dẫn trong SGK.

Sau khi các nhóm hoàn thành nhiệm vụ, GV tổ chức cho các nhóm trình bày kết quả, bổ sung và chuẩn xác kiến thức theo dàn ý sau :

a) Phân tích và so sánh 2 tháp dân số

– Hình dạng : đều có đáy rộng, đỉnh nhọn nhưng chân của đáy ở nhóm 0 – 4 tuổi của năm 1999 đã thu hẹp hơn so với năm 1989.

– Cơ cấu dân số :

+ Theo độ tuổi : Nhóm dưới và trong tuổi lao động đều cao nhưng nhóm dưới độ tuổi lao động năm 1999 nhỏ hơn năm 1989. Nhóm trong độ tuổi lao động và ngoài độ tuổi lao động năm 1999 cao hơn 1989.

+ Tỷ lệ dân số phụ thuộc còn cao và cũng có thay đổi giữa hai tháp dân số.

b) Nhận xét và giải thích

GV hướng dẫn HS căn cứ vào tháp dân số và hiểu biết cá nhân để giải thích các xu hướng thay đổi cơ cấu dân số theo tuổi, các thuận lợi khó khăn và các giải pháp trong chính sách dân số.